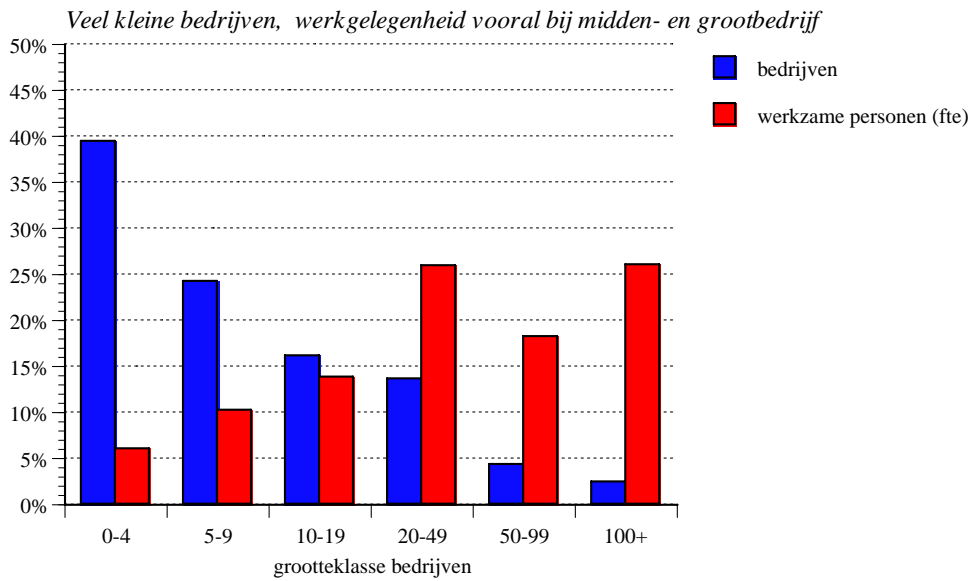


Grafimediabranche: 10 kerncijfers Age Unlimited

Januari 2004

Drs. Jos Teunen

Figuur 1 Structuur Grafmediabranche



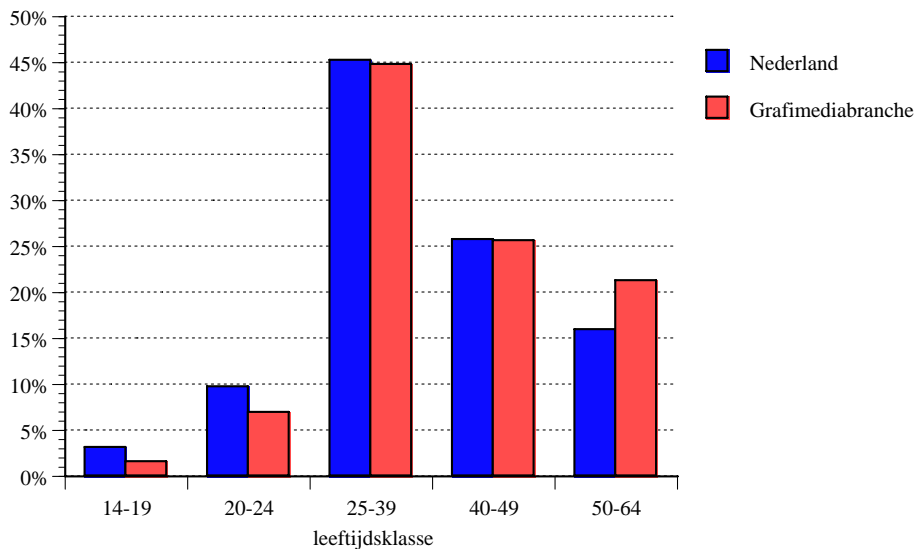
Kenniscentrum GOC/JT 2003003 bron:Arbeidsmarktonderzoek 2003

Figuur 1

Binnen de grafmediabranche bestaan veel kleine bedrijven. Bijna tweederde (64%) van de bedrijven heeft minder dan 10 medewerkers in dienst. De meeste werknemers (70%) zijn echter werkzaam bij een kleine groep (20%) middelgrote (20-99) en grote bedrijven (100+).

Figuur 2 Werkzame beroepsbevolking Nederland en Grafmediabranche (2002)

Grafmediabranche is meer dan gemiddeld vergrijsd: minder jongeren, meer ouderen

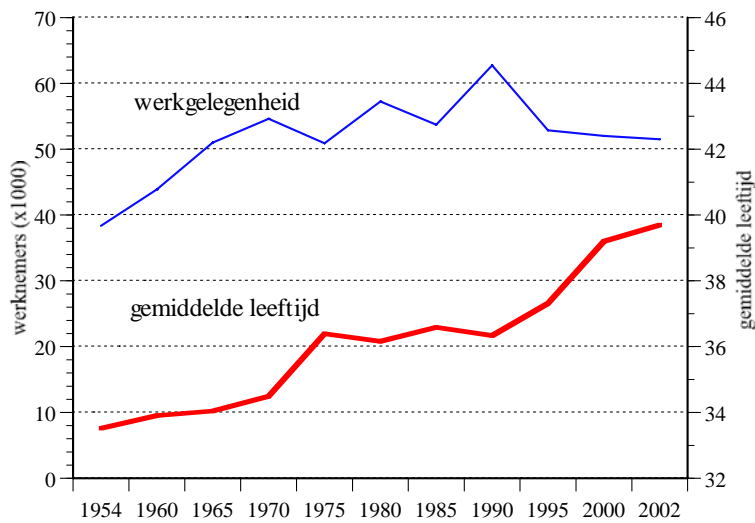


Kenniscentrum GOC/JT 2003012 bron: CBS en GBF

Figuur 2

Binnen de grafmediabranche werken minder jongeren onder de 25 jaar en meer ouderen boven de 50 jaar.

*Figuur 3 Gemiddelde leeftijd neemt snel toe door terugloop in werkgelegenheid
Grafmediabranche*

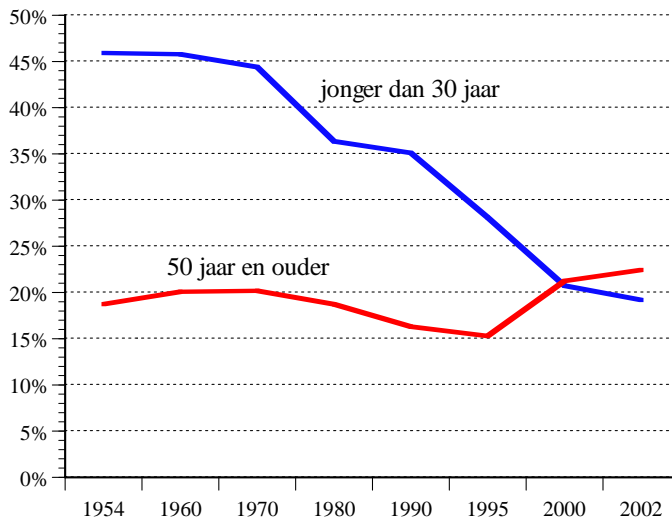


Kenniscentrum GOC/JT 2003019 bron: GBF

Figuur 3

De gemiddelde leeftijd binnen de branche is in 2002 bijna 40 jaar: dus de helft van alle werknemers is 40 jaar of ouder. Opvallend is dat steeds als de werkgelegenheid afneemt de gemiddelde leeftijd flink toeneemt. Dat komt omdat bij een dalende werkgelegenheid er veel minder jongeren de bedrijven binnen komen.

*Figuur 4 Aandeel jongeren neemt sterk af, aandeel ouderen stijgt
Werkgelegenheid Grafmediabranche*

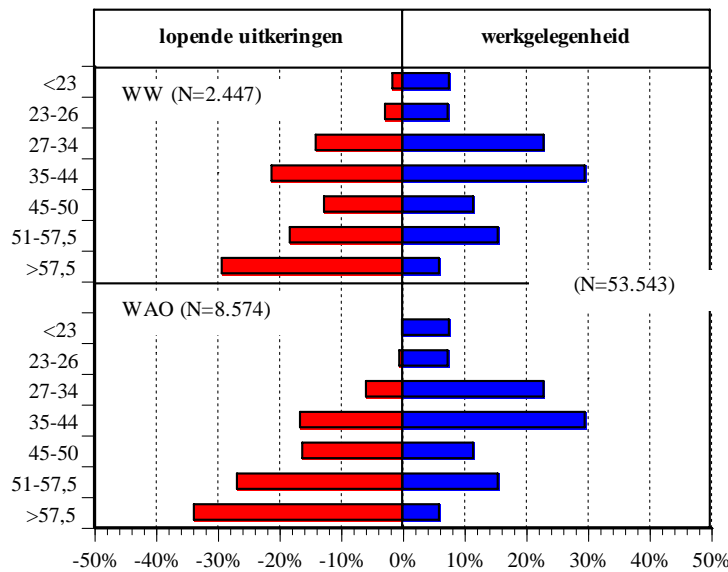


Kenniscentrum GOC/JT 2003020 bron: GBF

Figuur 4

Het aandeel van jongeren onder de 30 jaar neemt al sinds de jaren 70 af, maar vanaf 1990 gaat het heel snel. Dat komt doordat de overheid in de jaren 70 de leerplichtige leeftijd verhoogde en de werkgelegenheid begin jaren 90 sterk daalde. Vanaf midden jaren 90 zien we dat er meer en meer ouderen boven de 50 jaar in de branche werken. Dat is de vergrijzing.

*Figuur 5 In WW en WAO zitten veel oudere grafici
Grafimediabranche ultimo 2002*

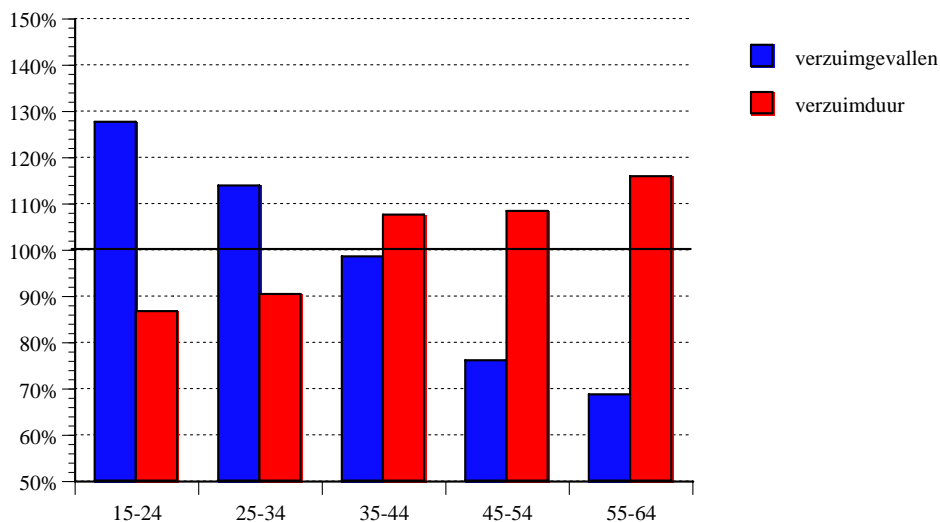


Kenniscentrum GOC/JT 2003024 bron : UWV GAK

Figuur 5

De leeftijdsopbouw van de grafici die in de WW of WAO zitten (rode staafjes) is nog veel sterker vergrijsd dan van de werkende grafici (blauwe staafjes). Vooral in het wao-bestand zitten veel ouderen.

*Figuur 6 Jongeren verzuimen frequenter maar kort, ouderen minder frequent maar langdurig
Grafimediabranche 2001*



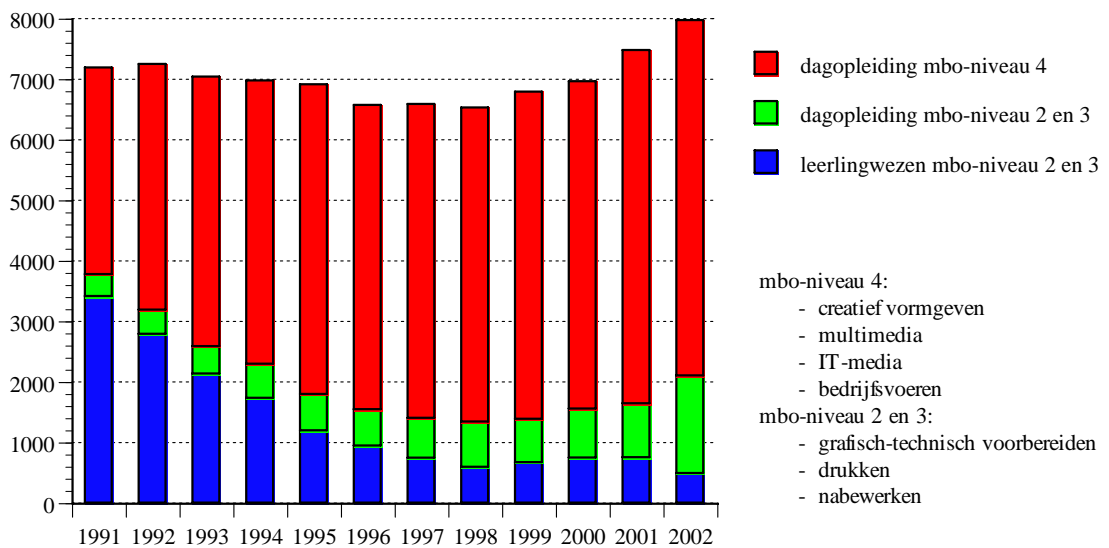
Kenniscentrum GOC/JT 2003036 bron : ARBONED

Figuur 6

Het beeld dat ouderen vaker ziek zijn blijkt een vooroordeel te zijn dat niet klopt. Jongeren zijn veel vaker een of enkele dagen ziek. Naarmate de leeftijd toeneemt zijn werknemers minder vaak ziek, maar gaat het bij het ziekteverzuim wel om ernstiger en daardoor langduriger verzuim van degenen die ziek zijn.

Totaal leerlingen grafimedia beroepsopleidingen

Er vindt een sterke verschuiving plaats naar hogere en nieuwe media opleidingen

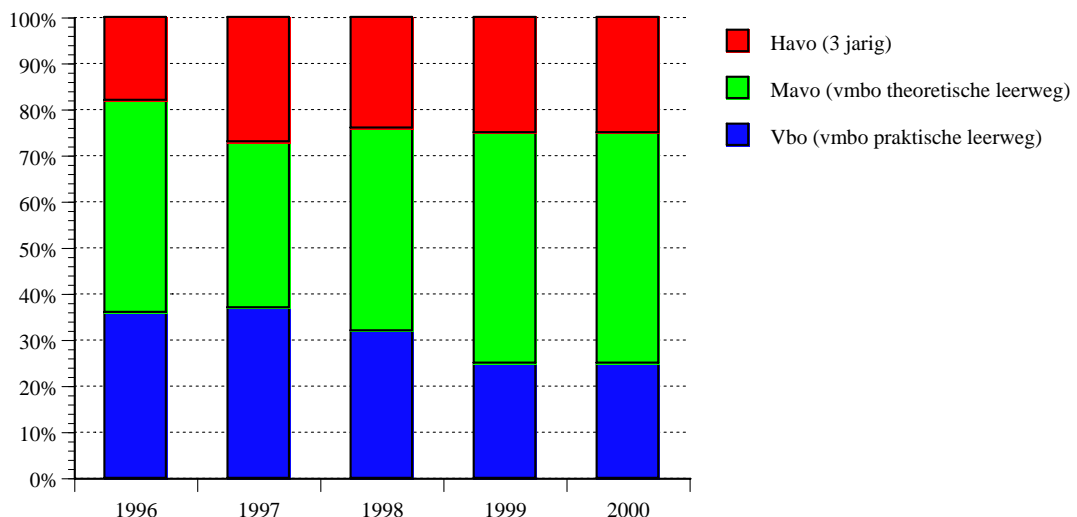


Kenniscentrum GOC/JT 2003042 bron: schoolverlatersonderzoek

Figuur 7

De grafische beroepsopleidingen (grotendeels bij de lycea) zijn de afgelopen 10 jaar sterk van richting veranderd. Veel minder dan vroeger kiezen jongeren voor de kortere en praktische beroepsopleidingen zoals drukken en nabewerken, en steeds vaker voor de hogere creatieve en nieuwe media opleidingen. Ze worden bovendien steeds minder als leerling in een leerbedrijf opgeleid (leerlingwezen), maar volgen grotendeels voltijds dagopleidingen op school.

Figuur 8 Instroom grafimedia beroepsopleiding: steeds meer vanuit algemeen vormende hogere middelbare schoolopleidingen

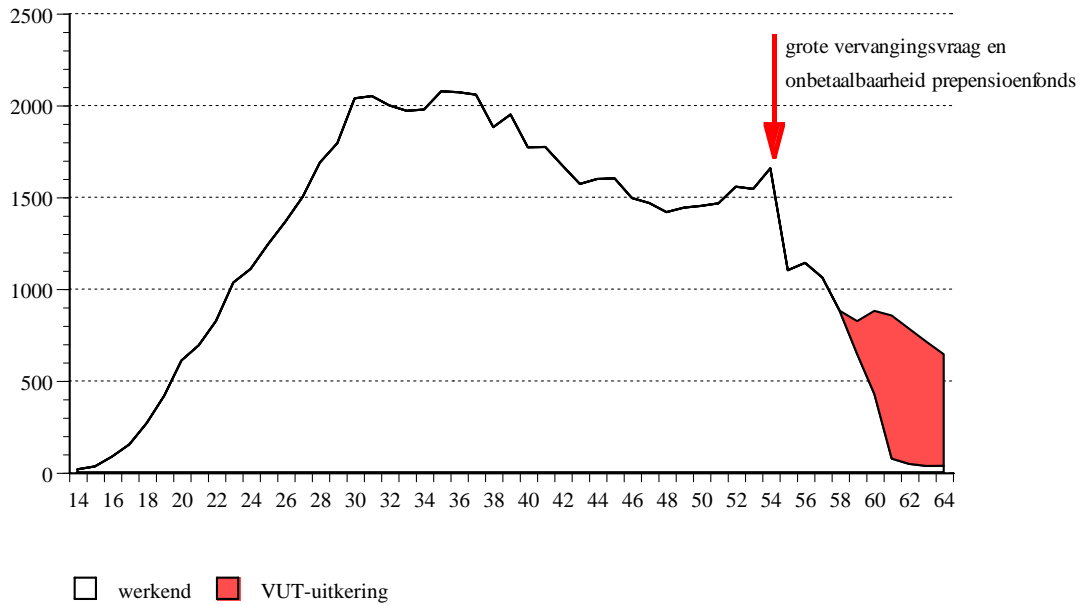


Kenniscentrum GOC/JT 2003051 bron: schoolverlatersonderzoek

Figuur 8

De veranderingen in het grafische beroepsonderwijs worden ook veroorzaakt doordat er tegenwoordig veel meer jongeren zijn met een mavo of havo achtergrond, terwijl het vroeger meer de praktische lts of vbo was. Mavo en havo leerlingen kunnen veel gemakkelijker een 4 jarige mbo-opleiding aan, en daarna gaan velen (30%) zelfs nog verder op het hbo. De praktische en korte drukkers en nabewerkers opleidingen zijn gewoon té veel "beneden hun leerniveau".

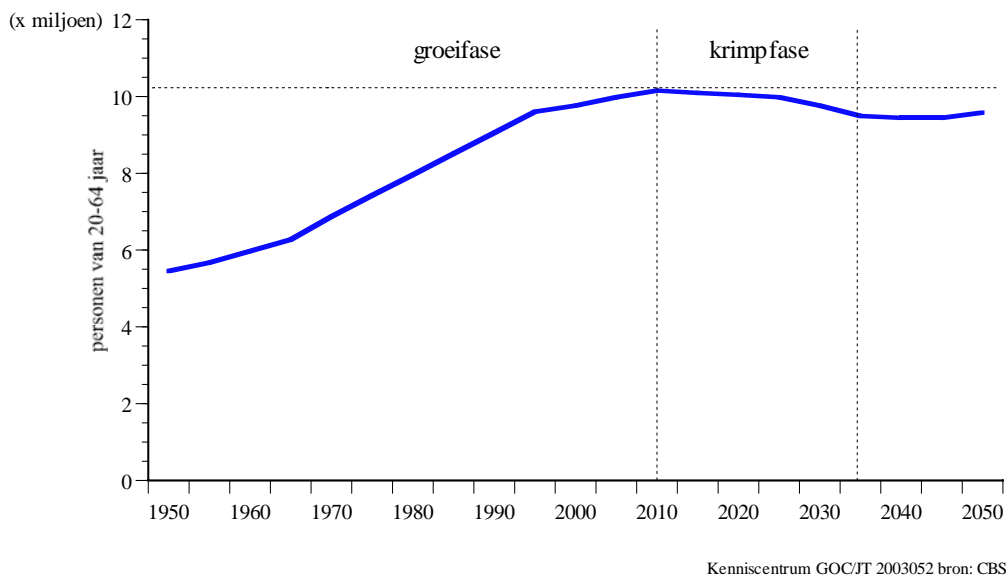
Figuur 9 Leeftijdsopbouw en instroom in VUT/prepensioen
Grafimediabranche 2002



Figuur 9

Wat is nu eigenlijk het probleem van de vergrijzing? De pijl geeft aan dat een grote groep werknemers nu 54 jaar is en als deze grotendeels vervroegd zou uitstromen er plotseling een enorme vervangingsvraag zou ontstaan, maar dat deze vervroegde uitstroom ook onbetaalbaar wordt. De vervangingsproblematiek hangt natuurlijk ook samen met de veranderingen in het beroepsonderwijs (zie figuur 8).

Figuur 10 Krimp in beroepsbevolking in Nederland zet in vanaf 2010



Figuur 10

Iedereen heeft het over de gevolgen van de vergrijzing en ontgroening in Nederland. Ouderen moeten langer blijven werken omdat er minder jongeren (ontgroening) zijn om hun plaats over te nemen. Maar volgens de prognose van het CBS zal de Nederlandse beroepsbevolking vanaf 2010 pas echt gaan krimpen. De krapte op de arbeidsmarkt van enkele jaren geleden trad zelfs al op terwijl de beroepsbevolking nog behoorlijk groeide. Het ergste moet dus nog komen, en je zal altijd zien dat dan ook net de economie weer uit het dal is. Dan zal de arbeidsmarkt pas echt krap gaan worden.